

***EGYSZERŰSÍTETT
ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ***

***BODROGHALOM 0163/4, 0161/1, 0162 HRSZ ALATT NAPELEMES
ERŐMŰ LÉTESÍTÉSE***

a

ZEMPLÉN SOLAR PARK KFT.

megrendelésére
készítette:

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az előzetes régészeti dokumentáció (ERD) tárgya: Bodroghalom 0163/4, 0161/1, 0162 hrsz alatt napelemes erőmű létesítése

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: 3987, Bodroghalom, külterület, 0163/4, 161/1, 0162 hrsz-ú ingatlanok

1.3. Az ERD megrendelője: Zemplén Solar Park Kft.

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Előzetes vizsgálati dokumentáció

1.5. Készítette: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásait alkalmaztuk.

1.7. A Korm. R. 38. § (1) bekezdése alapján az ERD próbafeltárás elvégzése nélkül, egyszerűsített ERD-ként készült.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK**2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés**

A tervezett beruházás helyszíne Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Bodroghalom község külterületén, a településtől északra, a 0161/1, 0162 és 0163/4 hrsz.-ú ingatlanokon, a település Dobosérhát elnevezésű határrészén található.

A vizsgált terület természetföldrajzilag a Bodroghalom kistáj középső részén helyezkedik el. A Felső-Tisza-vidék középtáj részét képező Bodroghalom a Bodrog és Tisza folyók között terül el. A kistáj területét sok elhagyott mederszakasz tagolja, amelyek környezetében a Tisza és mellékfolyói rossz lefolyású, mocsaras területeket, ritkábban homokot hagytak hátra.

A Bodroghalom területén jellemzőek a vulkáni talajok és a futóhomok. Felszínén különböző homoktalajok alakultak ki. Jellemző még a kovárványos barna erdőtalaj is. Ezen kívül nagy területeket foglalnak el a réti talajok, főképp a Bodroghalom keleti harmadában. Kisebb-nagyobb foltokban a Bodroghalom északkeleti felében löszes talajok képződtek.

A kistáj fő jellegzetességei a vizes élőhelyek. Az elmúlt évszázadok és évtizedek során végrehajtott erdőirtások és ármentesítések következtében az egykor nagyfelületű lápok és kiterjedt erdők területe erősen lecsökkent. Az egykori erdők helyét ma jórészt szántók, illetve fajszegény ültetvények, a lecsapolt lápok helyét szántók, nagy rétek, illetve másodlagos mocsarak foglalják el.

A vizsgált terület a környezeténél valamivel mélyebben fekvő területen helyezkedik el. Közvetlen környezetében kizárólag északi irányból határolják jellemzően kelet-nyugati irányú, egykor beerdősült alacsony háta. A tervezett beruházás területén a térszín pontosan ebben az északi irányban emelkedik fokozatosan. A változó térszínt a talaj is jelzi. A tervezett beruházás északi sávjának kivételével mindenhol kötöttebb, agyagosabb, egykor vízjárta területre jellemző talaj figyelhető meg.

A történeti térképek tanúsága szerint a tervezett beruházás területe és közvetlen környezete egykor egy kiterjedt, többnyire az év legnagyobb részében vízzel borított, vizenyős, mocsaras, mélyen fekvő térszínen feküdt. Közvetlenül délről egy állandó vízfelület határolta, míg távolabbról, ennek déli oldalán a történeti térképeken még Nagy-érként szereplő, napjainkban Mély-érként meghatározott vízfolyás halad. A tervezett beruházás területén és környezetében lévő vízzel borított, mocsaras területeket mára lecsapolták, a vizeket csatornákkal vezették le. Ennek nyomán az egykori mocsarak helyén szántók, a vízzel borított területeken változó sűrűségű nádassal és/vagy bokrokkal, fákkal sűrűn benőtt vizenyős területek jöttek létre. A Mély-ér nyomvonalán vízelvezető csatornát alakítottak ki.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 200 méter széles övezetében ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt, vagy régészeti lelőhelyre vonatkozó adatot nem találtunk.

A vizsgált területet az 1., illetve az 1.1 – 1.4 sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Térinformatika*” mappájában érhetők el.

2.2. Régészeti terepbejárás

A tervezett beruházás területének és pufferzónájának régészeti terepbejárására 2021. szeptember 27-én került sor.

A tervezett beruházás megközelítése a 381. számú közútról nyugati irányban leágazó, Vajdácska és Karos településeket összekötő 3805. számú közúton keresztül lehetséges.

A tervezett beruházás területét minden oldalról mezőgazdasági területek határolják. Északról a 3805. számú közút északi oldalán szántók, keletről lekerített gyümölcsös, délről fákkal és bokrokkal sűrűn benőtt vizenyős terület, azon túl szántók, nyugatról pedig elkerített tölgyes, illetve szintén elkerített napraforgó.

A tervezett beruházás területének legnagyobb részét a régészeti terepbejárás időpontjában felgatosodott gabona tarló fedte. A tervezett beruházás területének délnyugati részét sűrű,

magas gaz fedte. Mind ez utóbbi, mind a gabona tarlóval fedett területeket mélyebben fekvő, viznyős, nádassal benőtt területek tagolták.

A tervezett beruházás területe a délnyugati gazos rész kivételével kutatható volt. A tervezett beruházás területén korlátozottan kutatható terület csak egy kis nádas tarlórésztlet volt, a többi terület jól kutatható volt. A tervezett beruházás pufferzónájának nagy része a növényi fedettség és az elkerítettség miatt terepbejárési módszerekkel nem volt kutatható. Kisebb kutatható területek csak a tervezett beruházás délkeleti részén, illetve északi pufferzónájában voltak. A délkeleti pufferzónában jól kutatható szántásban, az északi pufferzónában kiszáradt, boronál szántón korlátozottan kutatható felszínen.

A régészeti terepbejárás során sem régészeti jelenség, sem régészeti korú leletanyag nem került elő.

A vizsgált területet az 1. sz. térképmellékleten ábrázoltuk.

2.3. Az értékvizsgálat eredményének összefoglalása

Az értékvizsgálat során végzett adatgyűjtés során a közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 200 méter széles övezetében ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt, vagy régészeti lelőhelyre vonatkozó adatot nem találtunk.

Az értékvizsgálat során végzett régészeti terepbejárás során a tervezett beruházás területének legnagyobb része jól kutatható volt. A tervezett beruházás területén korlátozottan kutatható terület csak egy kis nádas tarlórésztlet volt a tervezett beruházás nyugati szélénél. Nem kutatható terület egyedül a délnyugati részén, sűrű, magas gazzal fedett területen volt. A tervezett beruházás pufferzónájának nagy része a növényi fedettség és az elkerítettség miatt terepbejárési módszerekkel nem volt kutatható. Kisebb kutatható területek csak a tervezett beruházás délkeleti részén, illetve északi pufferzónájában voltak. A délkeleti pufferzónában jól kutatható szántásban, az északi pufferzónában kiszáradt, boronál szántón korlátozottan kutatható felszínen. A régészeti terepbejárás során sem régészeti jelenség, sem régészeti korú leletanyag nem került elő.

A vizsgált területet az 1., illetve az 1.1 – 1.4 sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Térinformatika*” mappájában érhetők el.

3. FELTÁRÁSI PROJEKTTERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

Megrendelő a vizsgált területen 13,95 MVA teljesítményű napelemes erőmű és kapcsolódó kiegészítő elemek kialakítását tervezi.

A tervezett komplexum 35154 darab napelemet, 43 darab 54 modulos és 304 darab 108 modulos tartószerkezetet, két darab 6 MVA és egy 2,5 MVA teljesítményű transzformatort, 1302 darab stringet, 14 darab invertert fog tartalmazni.

A napelemtartó elemeket, az egyes erőmű blokkokat és a transzformatro állomásokat földkábelekkkel tervezik összekötni.

Egyéb műszaki paraméterek ebben a tervezési szakaszban még nem ismertek.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés, örökségvédelmi hatáscsökkentő javaslatok

A régészeti értékvizsgálatot a tervezett beruházás délnyugati részének növényi fedettsége miatt nem tudtuk a teljes földmunkával érintett területen elvégezni, ezért a Feltárási projekttervben javasolt megoldások csak a beruházás reprezentatív módon vizsgálható részterületeire érvényesek.

A vizsgálható területet az 1. sz. térképmellékleten ábrázoltuk.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett beruházás földmunkái által érintett területen nem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

A megrendelő által átadott műszaki adatok és a régészeti értékvizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás földmunkái ***nem érintenek ismert régészeti lelőhelyet***, ezért megelőző feltárás elvégzésére nincs szükség.

A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése szerint: nagyberuházás megvalósítása esetén ***a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek, ennek megfelelően az egyéb feltárási módszerekkel fel nem tárt területen régészeti megfigyelést kell biztosítani*** (Korm. R. 43. § (3) bekezdés). Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely kerül elő, a jelenségeket ki kell bontani és megfelelően dokumentálni kell. A Korm. R. 35. § (1) bekezdés szerint, ha a régészeti megfigyelés során régészeti bontómunka válik szükségessé a régészeti bontómunkát – legalább a beruházási földmunkával érintett mélységig – és az elsődleges leletfeldolgozást a régészeti megfigyelés keretében kell elvégezni.

A Korm. R. 45. § szerint, ha a nagyberuházás régészeti megfigyelése során előkerült régészeti lelőhely vagy lelet a kivitelezés hátráltatása nélkül régészeti bontómunka keretében nem tárható

fel, a régészeti megfigyelést végző intézmény haladéktalanul értesíti a hatóságot. A hatóság a szükséges intézkedésekről a bejelentés kézhezvételétől számított öt napon belül dönt.

A Korm. R. 46. § (1-3) bekezdései alapján, ha a megelőző feltárás vagy a régészeti megfigyelés során eredeti összefüggéseiben megmaradt régészeti emlék kerül elő, a feltárást végző intézmény három napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak, valamint megelőző feltárás esetén értesíteni a beruházót. A bejelentett régészeti emlék elkerüléséről vagy helyszíni megtartásáról és kezeléséről, valamint a szükséges állagmegőrző intézkedésekről a hatóság húsz napon belül dönt. Ha a régészeti emlék megelőző feltárás során került elő, és a hatóság határozata alapján azt a helyszínen kell megőrizni, a beruházás során a műszaki tervezésnek és a kivitelezésnek tekintettel kell lennie az emlék megőrzésére. Ebben az esetben a feltárást végző intézmény köteles a feltárás terepi munkáinak befejezését követő tizenöt napon belül a régészeti emlékről adatot szolgáltatni a beruházónak. Az adatszolgáltatás részeként rajzi dokumentáción egyértelműen fel kell tüntetni a bontható és a helyszínen – eredeti helyükön – megőrzendő régészeti emlékeket.

3.3. A javasolt örökségvédelmi intézkedések költségkulációja

3.3.1. A régészeti megfigyelés költsége

A nagyberuházások esetén az ismert régészeti lelőhelyek területén kívül végzett földmunka régészeti megfigyelésének elszámolása óradíjas rendszerben történik, a valós teljesítés – azaz a megfigyelt földmunkák időtartama – alapján.

A régészeti megfigyelés maximált hatósági egységára 8 000 Ft/óra (nettó), de min. 36.000 Ft/nap.

Régészeti jelenségek előkerülése esetén, a Korm. R. 8. melléklete szerinti **régészeti bontómunka elszámolásának maximált hatósági egységára: 3 150 Ft/m² (nettó).**

3.3.2. A régészeti költségek összesen

<i>A régészeti lelőhelyeken kívül végzett földmunkák régészeti megfigyelésének nettó költsége</i>	<i>A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható</i>
<i>Régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka költsége</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
Összesen	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható

3.4. A régészeti megfigyelés időkerete

Régészeti megfigyelést a kivitelezés földmunkáinak időtartamára kell biztosítani.

3.5. A régészeti feladatellátásra kijelölt intézmény megjelölése

A Kötv. 23/E. § (2) bekezdése alapján, a nagyberuházást megelőző feltárás, illetve nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti megfigyelés esetén a Magyar Nemzeti Múzeum a beruházó szerződéskötési szándékáról, annak kézhezvételét követő 5 napon belül értesíti a nagyberuházás megelőző feltárásának elvégzésére jogosult intézményt és koordinálja a szerződéskötést.

A Kötv. 23/E. § (2a) bekezdése alapján a nagyberuházást megelőző feltárást a gyűjtőterületén érintett megyei hatókörű városi múzeum, jelen esetben a Herman Ottó Múzeum (3529, Miskolc, Görgey Artúr u. 28.) végezheti jogszabályban meghatározottak szerint.

A Kötv. 22. § (11) bekezdés alapján a megelőző feltárásra vonatkozó szerződést a feltárásra jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni.

A Kötv. 23/E. § (4) bekezdés alapján, ha a gyűjtőterületén érintett megyei hatókörű városi múzeum a megelőző feltárásra vonatkozó szerződést a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül nem köti meg, akkor a Magyar Nemzeti Múzeum gondoskodik a régészeti feladatellátás elvégzéséről.

Nyíregyháza, 2021. október 19.

Kalli András

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.
RÉGÉSZETI SZOLGÁLTATÁSI IRODA

846000

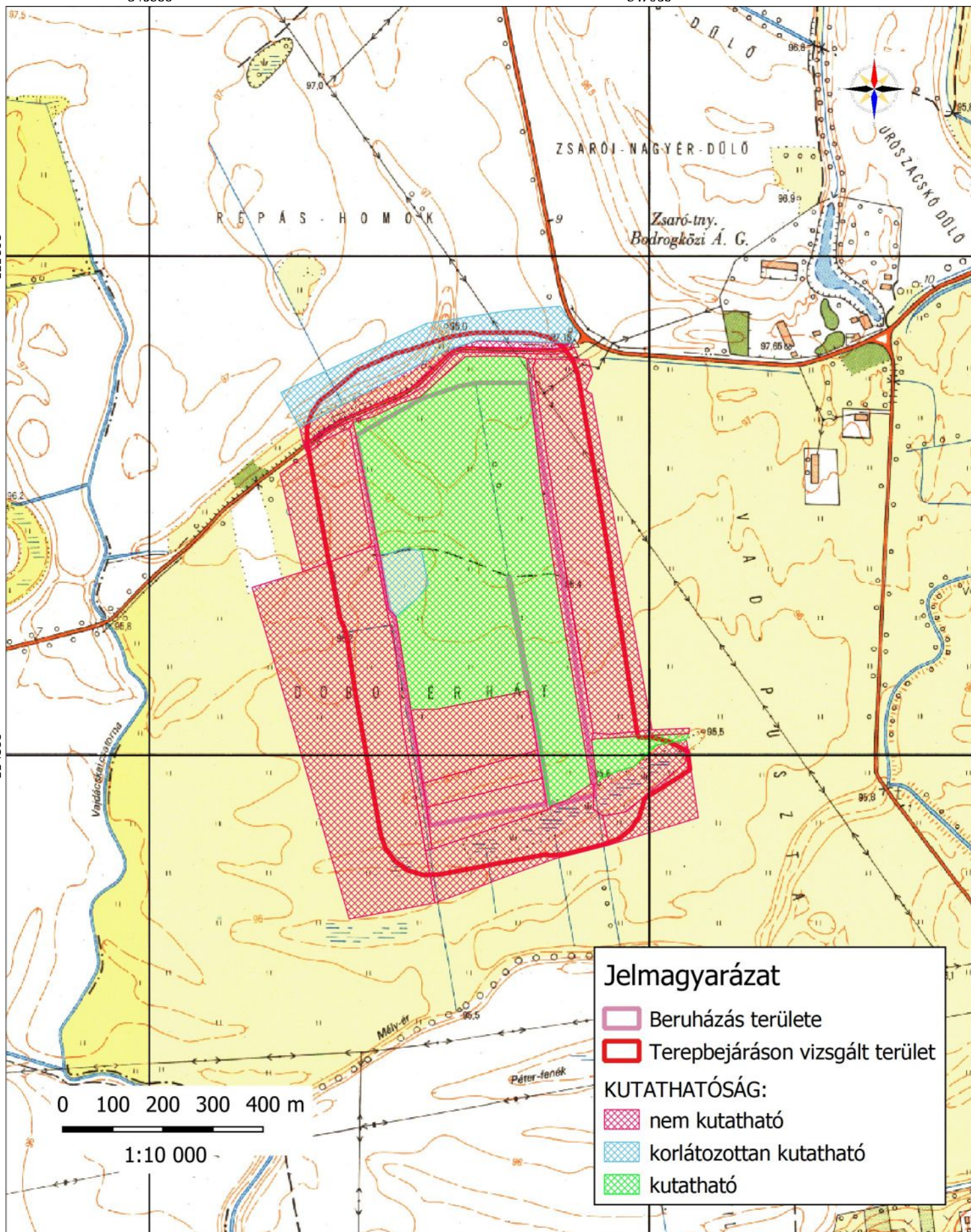
847000

335000

335000

334000

334000

846000

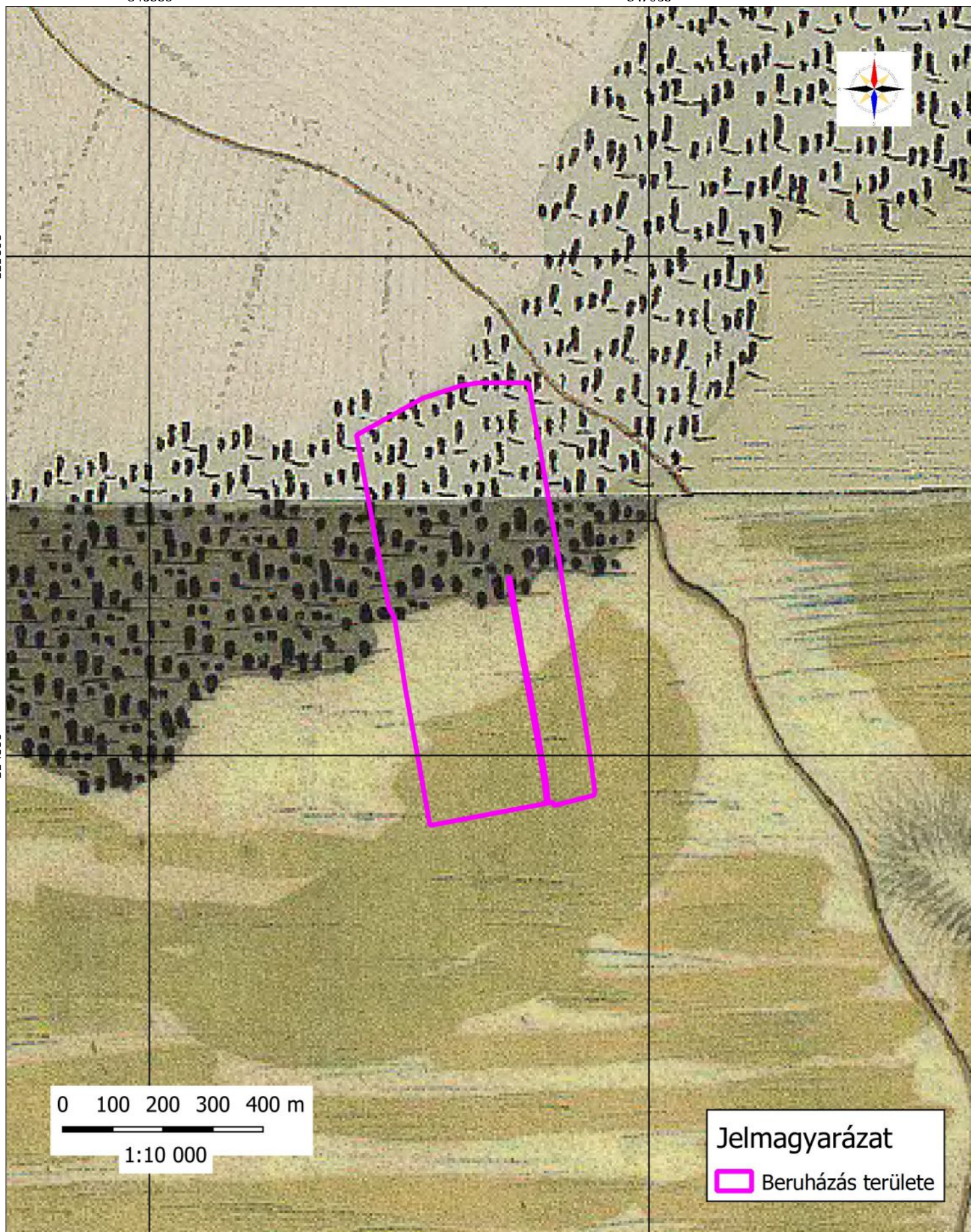
847000

335000

335000

334000

334000

846000

847000

846000

847000

335000

335000

334000

334000

0 100 200 300 400 m
1:10 000

Jelmagyarázat

 Beruházás területe

846000

847000

846000

847000

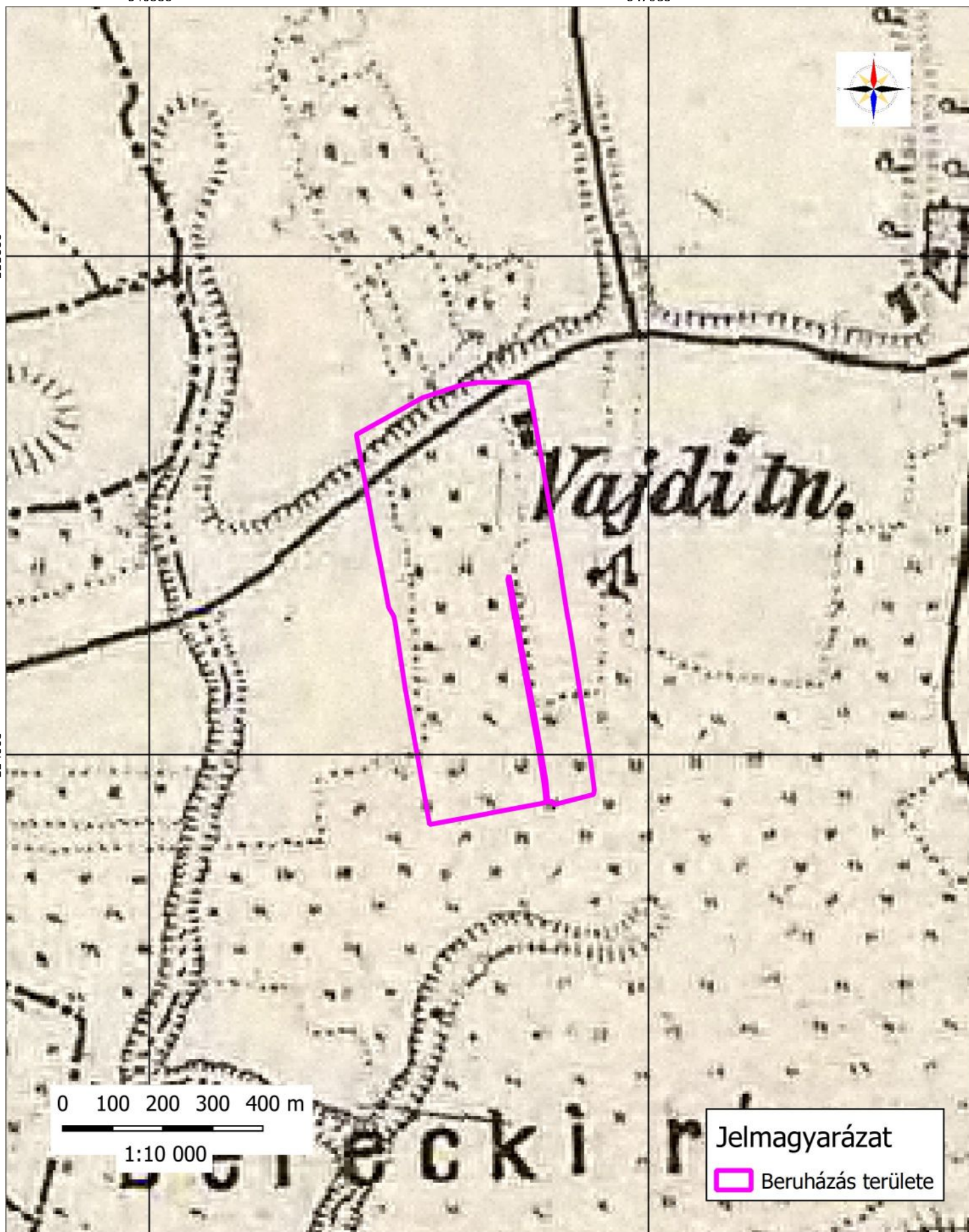

335000

335000

334000

334000

0 100 200 300 400 m

1:10 000

Jelmagyarázat

 Beruházás területe

846000

847000